N:o 43.

Ank. till Riksd. kansli den 22 april 1903, kl. 12 midd.

Memorial, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 26, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående förändrad lydelse af §§ 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 och 25 i förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887, såvidt sagda proposition icke blifvit i bevillningsutskottets betänkande n:o 1 behandlad, äfvensom i anledning af en i sammanhang med nämnda proposition väckt motion.

Vid behandlingen af bevillningsutskottets ofvannämnda betänkande n:o 26 hafva Riksdagens kamrar, enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag, stannat i olika beslut, på sätt här nedan vidare förmäles.

1:o.

I en till innevarande Riksdag aflåten proposition, n:o 22, hade Kungl. Maj:t

dels föreslagit Riksdagen att antaga ett propositionen bilagdt förslag till förändrad lydelse af §§ 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11 och 25 i förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887,

dels ock i sammanhang härmed föreslagit,

att hvad sålunda i afseende å förhöjningen af brännvinsskatten stadgas skall lända till efterrättelse från och med dag, som, efter af Riksdagen därom fattadt beslut, af Kungl. Maj:t kungöres;

att bestämmelserna angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål skola träda i kraft från och med dag, som, efter det Riksdagen fattat beslut om upphäfvande af majstullen, af Kungl. Maj:t kungöres;

att skatt vid denaturering af brännvin skall intill den 1 oktober 1903 restitueras med 50 öre för litern;

att bestämmelserna angående den förhöjda restitutionen vid utförsel skola tillämpas från och med den 1 januari 1904; samt

att öfriga bestämmelser skola träda i kraft den 1 oktober 1903.

I anledning af denna proposition hade i en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 124, herr *N. Jönsson* i Gammalstorp föreslagit,

»att Riksdagen ville besluta, att brännvin, tillverkadt af stärkelse och gråstärkelse efter utländsk potatis och majs samt af affallet vid pressjästfabriker, hvarvid i tillverkningen af pressjäst ingått produkter af nämnda slag, äfven måtte åsättas en särskild afgift af 5 öre pr liter 50 procent, samt att de bestämmelser i öfrigt, som äro föreslagna att gälla vid tillverkning af brännvin af majs och utländska potater, äfven må blifva gällande vid brännvinstillverkning i af mig nu föreslagna hänseende».

Med föranledande häraf hade utskottet i sitt ofvannämnda betänkande, n:o 26, hemställt,

1:o) att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, såvidt densamma afser ändring af §§ 3, 4, 6, 7, 8, 11 och 25 i förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887, icke måtte af Riksdagen bifallas;

2:o) att, vid bifall till hvad utskottet under 1:o) hemställt, Kungl. Maj:ts förslag angående tiden för tillämpningen af dels bestämmelserna angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål, dels ock öfriga föreslagna ändringar i omförmälda §§ af brännvinstillverkningsförordningen måtte anses hafva förfallit; samt

3:o) att herr Jönssons omförmälda motion angående förhöjd skatt å brännvin, tillverkadt af stärkelse efter utländsk potatis och majs m. fl. ämnen, måtte anses besvarad genom hvad utskottet under 1:o) hemställt.

Vid betänkandet fanns fogad en af herr *J. Bromée m. fl.* afgifven reservation, i hvilken yrkats, bland annat, att utskottets hemställan i stället bort hafva följande lydelse:

1:o) att Riksdagen måtte besluta, att 3, 4, 6, 7, 8, 11 och 25 §§ i förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887 skola erhålla den förändrade lydelse, som i ifrågavarande proposition blifvit af Kungl. Maj:t föreslagen;

2:o) att, vid bifall till hvad utskottet under 1:o) hemställt, Riksdagen tillika måtte besluta,

a) att bestämmelserna angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål skola träda i kraft från och med dag, som, efter det Riksdagen fattat beslut om upphäfvande af majstullen, af Kungl. Maj:t kungöres;

b) att öfriga bestämmelser skola träda i kraft den 1 oktober 1903; samt

3:o) att Riksdagen, i anledning af herr Jönssons ifrågavarande motion, ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning i de af motionären angifna afseenden samt, så fort ske kan, till Riksdagen inkomma med det förslag, hvartill en dylik utredning må föranleda.

Utskottet, som tillåter sig erinra därom, att såväl lydelsen af § 10 i brännvinstillverkningsförordningen som därtill hörande tidsbestämmelser redan blifvit genom kamrarnas sammanstämmande beslut afgjorda, har, för vinnande af öfverskådlighet, ansett lämpligt att vid införande här nedan af Kungl. Maj:ts förslag till förändrad lydelse af återstående paragrafer i förordningen jämsides upptaga äfven den nuvarande lydelsen af ifrågakomna paragrafer.

Nuvarande lydelse.	*Af Kungl. Maj:t föreslagen lydelse.*
Art. I.	**Art. I.**
Om rättighet till brännvins tillverkning och destillering.	**Om rättighet till brännvins tillverkning och destillering.**
§ 3.	§ 3.
För brännvinstillverkning må begagnas redskap af hvilken storlek och beskaffenhet som helst med	För brännvinstillverkning må begagnas redskap af hvilken storlek och beskaffenhet som helst med

Nuvarande lydelse.

allenast de inskränkningar, som för kontrollens handhafvande äro eller varda föreskrifna.

Af Kungl. Maj:t föreslagen lydelse.

allenast de inskränkningar, som för kontrollens handhafvande äro eller varda föreskrifna. *Äfven må användas alla slags råämnen, majs och utländsk potatis dock endast i den ordning här nedan sägs samt malen spannmål allenast under den särskilda kontroll, som af Kungl. Maj:t föreskrifves.*

§ 4.

Den, som vill idka brännvinstillverkning, skall minst fjorton dagar före den, då tillverkningen är afsedd att begynna, skriftligen anmäla sådant hos Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, med uppgift å så väl stället för tillverkningens bedrifvande som ock dagen, då den skall taga sin början, samt därvid aflämna bevis, att han är behörig att utöfva brännvinstillverkning. Af bolag tillämnad brännvinstillverkning skall anmälas af den, som enligt gällande lag äger för bolaget föra talan, och skall därvid lämnas uppgift om samtlige delägare i bolaget. Finner Kungl. Maj:ts Befallningshafvande hinder icke möta för handteringens utöfvande, varde tillståndsbevis utfärdadt. Dock må sådant bevis icke utfärdas för den, hvilken blifvit dömd till ansvar för brott, som omförmälas i §§ 23 och 25 i denna förordning.

§ 4.

1. Den, som vill idka brännvinstillverkning, skall minst *tio* dagar före den, då tillverkningen är afsedd att begynna, skriftligen anmäla sådant hos Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, med uppgift å så väl stället för tillverkningens bedrifvande som ock dagen, då den skall taga sin början, samt därvid aflämna bevis, att han är behörig att utöfva brännvinstillverkning. Af bolag tillämnad brännvinstillverkning skall anmälas af den, som enligt gällande lag äger för bolaget föra talan, och skall därvid lämnas uppgift om samtliga delägare i bolaget. Finner Kungl. Maj:ts Befallningshafvande hinder icke möta för handteringens utöfvande, varde tillståndsbevis utfärdadt. Dock må sådant bevis icke utfärdas för den, hvilken blifvit dömd till ansvar för brott, som omförmälas i §§ 23 och 25 i denna förordning.

2. Vill tillverkare för brännvinstillverkning använda majs eller utländsk potatis, göre därom skriftlig anmälan hos den vid bränneriet anställde kon-

Nuvarande lydelse.

§ 6.

1. Vill brännvinstillverkare före den allmänna tillverkningstidens utgång afstå från tillverkningsrätten, skall han därom göra skriftlig anmälan hos den kontrollör, som är anställd vid bränneriet, minst fem dagar före utgången af det tillverkningsdygn, med hvilket han anmäler sig vilja afsluta tillverkningen; dock att, om bränneri eller däri begagnad redskap genom vådeld eller annan olyckshändelse blifvit väsentligen skadadt, tillverkningsrätten må upphöra omedelbart efter det tillverkaren gjort skriftlig anmälan därom. Kontrollören åligger att dels lämna tillverkaren bevis om gjord anmälan, dels ock ofördröjligen underrätta Kungl. Maj:ts Befallningshafvande och öfverkontrollören om tiden för tillverkningsrättens upphörande.

2. I bränneri, där tillverkningen sålunda blifvit anmäld att upphöra, må den ej efter den utsatta tiden äga rum utan förnyad anmälan, som i § 4 sägs.

3. Med tillverkningsdygn förstås i denna förordning tiden från

Af Kungl. Maj:t föreslagen lydelse.

trollören minst tre dagar, innan den första inmäskningen däraf är afsedd att ske. Kontrollören åligger att dels lämna tillverkaren bevis om gjord anmälan dels ock ofördröjligen därom underrätta Kungl. Maj:ts Befallningshafvande och öfverkontrollören.

§ 6.

1. Vill brännvinstillverkare före den allmänna tillverkningstidens utgång afstå från tillverkningsrätten, skall han därom göra skriftlig anmälan hos den kontrollör, som är anställd vid bränneriet, minst *tre* dagar före utgången af det tillverkningsdygn, med hvilket han anmäler sig vilja afsluta tillverkningen; dock att, om bränneri eller däri begagnad redskap genom vådeld eller annan olyckshändelse blifvit väsentligen skadadt, tillverkningsrätten må upphöra omedelbart efter det tillverkaren gjort skriftlig anmälan därom. Kontrollören åligger att dels lämna tillverkaren bevis om gjord anmälan dels ock ofördröjligen underrätta Kungl. Maj:ts Befallningshafvande och öfverkontrollören om tiden för tillverkningsrättens upphörande.

2. I bränneri, där tillverkningen sålunda blifvit anmäld att upphöra, må den ej efter den utsatta tiden äga rum utan förnyad anmälan, som i § 4 *mom. 1* sägs.

3. Om tillverkare, som anmält sig ämna vid brännvinstillverkning använda

Nuvarande lydelse.

klockan tolf på dagen den ena till samma timme å nästföljande helgfria dag.

Af Kungl. Maj:t föreslagen lydelse.

majs eller utländsk potatis, vill upphöra med användningen af dylika råämnen före den allmänna tillverkningstidens utgång, göre han därom anmälan på sätt i mom. 1 sägs; och skall, då sådan anmälan sker, förfaras på sätt i samma mom. föreskrifves.

4. Med tillverkningsdygn förstås i denna förordning tiden från klockan tolf på dagen den ena till samma timme å nästföljande helgfria dag.

§ 7.

Om anmäld brännvinstillverkning ej företages inom fem tillverkningsdygn efter den i anmälan uppgifna tid eller brännvinstillverkning afbrytes utan sådan anmälan, som i § 6 mom. 1 omförmäles, eller utan Kungl. Maj:ts därom meddelade föreskrift och ej inom fem tillverkningsdygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet inträdde, ånyo företages, åligger det brännvinstillverkaren att för de tillverkningsdygn, under hvilka tillverkningen sålunda icke utöfvats, gälda på bränneriet belöpande kontrollkostnader.

§ 7.

Om anmäld brännvinstillverkning ej företages inom *tre* tillverkningsdygn efter den i anmälan uppgifna tid eller brännvinstillverkning afbrytes utan sådan anmälan, som i § 6 mom. 1 omförmäles, eller utan Kungl. Maj:ts därom meddelade föreskrift och ej inom *tre* tillverkningsdygn, det oräknadt, hvarunder afbrottet inträdde, ånyo företages, åligger det brännvinstillverkaren att för de tillverkningsdygn, under hvilka tillverkningen sålunda icke utöfvats, gälda på bränneriet belöpande kontrollkostnader.

§ 8.

Förteckning öfver anmälningar och uppgifter enligt §§ 4 och 5 skall af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande öfversändas till öfverkontrollör sist dagen efter det sådan anmälan skett och till finansdeparte-

§ 8.

Förteckning öfver anmälningar och uppgifter enligt *§ 4 mom. 1 och § 5* skall af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande öfversändas till öfverkontrollör sist dagen efter det sådan anmälan skett och till finans-

Nuvarande lydelse.

mentets kontroll- och justeringsbyrå första helgfria dag i hvarje vecka.

Art. II.

Om brännvins beskattning och uppläggande på nederlag.

§ 11.

1. Har tillverkningen icke uppgått till 8,000 liter beskattningsbart brännvin för hela den tid tillverkningsrätten gällt, då skall förutom stadgad skatt erläggas en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade litertalet understiger nämnda belopp; och likaledes skall, i händelse tillverkningen ej uppgått till 500 liter eller öfverstigit 5,000 liter i medeltal för hvarje tillverkningsdygn, utgå en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade brännvinet understiger ett efter en medeltillverkning af 500 liter beräknadt tillverkningsbelopp eller öfverstiger en medeltillverkning, beräknad efter 5,000 liter för hvarje tillverkningsdygn. Dessa afgifter skola dock ej utgå, då tillverkningsrättens upphörande grundar sig på anmälan efter olyckshändelse, hvarom i § 6 sägs, eller Kungl. Maj:ts därom meddelade föreskrift; och ankomme på Kungl. Maj:ts pröfning, huruvida eller i hvad mån befrielse från desamma må medgifvas, då brännvinet erhålles såsom biprodukt vid annan tillverkning.

Af Kungl. Maj:t föreslagen lydelse.

departementets kontroll- och justeringsbyrå första helgfria dag i hvarje vecka.

Art. II.

Om brännvins beskattning och uppläggande på nederlag.

§ 11.

1. Har tillverkningen icke uppgått till 8,000 liter beskattningsbart brännvin för hela den tid tillverkningsrätten gällt, då skall förutom stadgad skatt erläggas en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade litertalet understiger nämnda belopp; och likaledes skall, i händelse tillverkningen ej uppgått till *500 liter i medeltal för hvarje tillverkningsdygn,* utgå en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade brännvinet understiger ett efter en medeltillverkning af *500 liter beräknadt tillverkningsbelopp.* Dessa afgifter skola dock ej utgå, då tillverkningsrättens upphörande grundar sig på anmälan efter olyckshändelse, hvarom i § 6 sägs, eller Kungl. Maj:ts därom meddelade föreskrift; och ankomme på Kungl. Maj:ts pröfning, huruvida eller i hvad mån befrielse från desamma må medgifvas, då brännvinet erhålles såsom biprodukt vid annan tillverkning.

Nuvarande lydelse.

2. De enligt mom. 1 utgående särskilda afgifter skall tillverkaren inom fjorton dagar efter tillverkningsrättens upphörande inbetala till landtränteriet. Sker det ej, låte Kungl. Maj:ts Befallningshafvande ofördröjligen utmäta afgifterna; och skall emellertid det vid bränneriet tillverkade och vid tillverkningstidens slut under offentlig vård kvarvarande brännvinet utgöra pant för afgifterna.

Af Kungl. Maj:t föreslagen lydelse.

2. Har tillverkningen vid ett och samma bränneri under tiden från den 1 oktober till den 1 därpå följande maj öfverstigit 600,000 liter beskattningsbart brännvin eller under tiden från den 1 maj till den 1 oktober öfverstigit 435,000 liter, då skall förutom stadgad skatt erläggas en afgift af 5 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade litertalet öfverstiger i förra fallet 600,000 liter och i det senare 435,000 liter.

3. De enligt mom. 1 *och 2* utgående särskilda afgifter skall tillverkaren inom fjorton dagar efter tillverkningsrättens upphörande inbetala till landtränteriet. Sker det ej, låte Kungl. Maj:ts Befallningshafvande ofördröjligen utmäta afgifterna; och skall emellertid det vid bränneriet tillverkade och vid tillverkningstidens slut under offentlig vård kvarvarande brännvinet utgöra pant för afgifterna.

4. För brännvin, tillverkadt vid bränneri under tid, då jämlikt anmälan enligt § 4 mom. 2 majs eller utländsk potatis där användes för brännvinstillverkning, skall tillverkaren påföras en särskild afgift af 5 öre för hvarje liter. Denna afgift inbetalas förskottsvis i landtränteriet, dock hvarje gång icke för mindre än 10,000 liter; för mycket erlagd afgift restitueras efter tillverkningsrättens upphörande på därom af tillverkaren gjord framställning.

Nuvarande lydelse.

Art. IV.

Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.

§ 25.

1. Den, som vid brännvinstillverkning från beskattning undansnillar något af det brännvin, som tillverkas, begagnar tillverkningsredskap, ledningsrör eller sprithållare med dold öppning eller afledning, hvarigenom brännvin kan lönligen uttagas, eller olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som öfverkontrollör eller kontrollör i bränneri åsatt, eller gör åverkan å den i bränneriet uppsatta kontrollapparaten, straffes med böter från och med 500 till och med 5,000 kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock må, där försnillning skett i större omfattning eller omständigheterna eljest äro synnerligen försvårande, dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år. Den, som efter detta lagrum dömes, skall ock utgifva den skatt, som belöper sig för det undansnillade brännvinet, samt hafva förbrutit redskapen, det i bränneriet med därtill hörande förvaringsrum och nederlagsmagasin vid beslagstillfället befintliga brännvin och de kärl, i hvilka det förvaras.

Af Kungl. Maj:t föreslagen lydelse.

Art. IV.

Om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter.

§ 25.

1. Den, som vid brännvinstillverkning från beskattning undansnillar något af det brännvin, som tillverkas, begagnar tillverkningsredskap, ledningsrör eller sprithållare med dold öppning eller afledning, hvarigenom brännvin kan lönligen uttagas, eller olofligen bryter försegling eller öppnar eller borttager lås, som öfverkontrollör eller kontrollör i bränneri åsatt, eller gör åverkan å den i bränneriet uppsatta kontrollapparaten, straffes med böter från och med 500 till och med 5,000 kronor eller dömes till fängelse från och med en månad till och med ett år; dock må, där försnillning skett i större omfattning eller omständigheterna eljest äro synnerligen försvårande, dömas till straffarbete från och med två månader till och med två år. Den, som efter detta lagrum dömes, skall ock utgifva den skatt, som belöper sig för det undansnillade brännvinet, samt hafva förbrutit redskapen, det i bränneriet med därtill hörande förvaringsrum och nederlagsmagasin vid beslagstillfället befintliga brännvin och de kärl, i hvilka det förvaras.

2. Har tillverkare vid brännvinstillverkning utan anmälan, som i § 4

Nuvarande lydelse.	*Af Kungl. Maj:t föreslagen lydelse.*
	mom. 2 sägs, användt majs eller utländsk potatis, erlägge han för allt det brännvin, som vid bränneriet tillverkats under den tid, då tillverkning där pågick på grund af samma tillståndsbevis, som gällde, när den olofliga användningen af nämnda råämnen ägde rum, en särskild afgift af 5 öre för hvarje liter, dock minst 500 kronor.
2. Varder någon, som begagnar nederlagsrätt, beträdd med att olofligen bortföra brännvin från nederlaget eller bryter han kronans lås, som blifvit satt å nederlagsmagasin, dömes till böter från och med 100 till och med 2,000 kronor eller fängelse från och med en till och med sex månader. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, dömes till straffarbete från och med två månader till och med ett år. I fall det olofligen bortförda brännvinet återfinnes, vare det förverkadt; kan det ej tillrättaskaffas, gälde tillverkaren dess värde.	*3.* Varder någon, som begagnar nederlagsrätt, beträdd med att olofligen bortföra brännvin från nederlaget eller bryter han kronans lås, som blifvit satt å nederlagsmagasin, dömes till böter från och med 100 till och med 2,000 kronor eller fängelse från och med en till och med sex månader. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, dömes till straffarbete från och med två månader till och med ett år. I fall det olofligen bortförda brännvinet återfinnes, vare det förverkadt; kan det ej tillrättaskaffas, gälde tillverkaren dess värde.

I afseende på utskottets ofvanberörda hemställan hafva, såsom redan antydts, Riksdagens kamrar stannat i olika beslut, i det att Första Kammaren bifallit utskottets hemställan, men Andra Kammaren, med afslag å utskottets hemställan, bifallit den af herr Bromée med flere afgifna, här ofvan intagna reservation.

Vid sådant förhållande åligger det i första hand utskottet att tillse, i hvad mån omförmälda beslut kunna sammanjämkas eller hvad i desamma är af beskaffenhet att böra göras till föremål för gemensam omröstning jämlikt § 65 riksdagsordningen samt till kamrarna afgifva det yttrande, som häraf må föranledas.

Beträffande då först spörsmålet om eller i hvilken mån gemensam omröstning bör äga rum, hafva i detta afseende inom utskottet yppats skilda meningar. I anledning häraf har det synts lämpligt att här lämna

en redogörelse för hvad i liknande fall förut inom Riksdagen förekommit.

Utskottet vill då fästa uppmärksamheten därå, att, ehuru *brännvinstillverkningsafgiften*, beträffande hvilken afgift torde gälla hvad i § 60 regeringsformen innehålles angående husbehofsbrännerimedlen, är af bevillnings natur och förty, jämlikt stadgandena i § 65 riksdagsordningen och § 71 regeringsformen, för den händelse kamrarna äro af olika mening rörande denna bevillning, grunderna för densamma, sättet för dess tillämpning eller bevillningens fördelning till utgörande, kamrarnas olika beslut i dessa delar utgöra föremål för gemensam omröstning, däraf likväl icke följer, att enahanda förfaringssätt bör tillämpas jämväl i afseende på stridiga beslut rörande andra bestämmelser, hvilka med nämnda afgift blifvit ställda i sammanhang och hvilka äro af natur att kräfva godkännande såväl af Konungen som af Riksdagen. I detta afseende vill utskottet särskildt erinra om hvad 1884 års Riksdags bevillningsutskott uttalat i en liknande fråga. Utskottet yttrade då i sitt memorial n:o 5, bland annat, att brännvinstillverkningsförordningen, som bekant, innehölle en stor mängd bestämmelser, med afseende å hvilka det aldrig varit ifrågasatt och aldrig kunde ifrågasättas att tillämpa de konstitutionella stadganden, som gälla i fråga om svenska folkets rätt att genom Riksdagen allena sig beskatta. De ord, med hvilka riksdagsordningen § 65 inleder sina föreskrifter om gemensam omröstning: »När i fråga om statsutgifter eller bevillning — — kamrarna fatta stridiga beslut etc.», kunde ej heller, enligt utskottets uppfattning, så uttydas, att allt, som förekommer i en bevillningsstadga, skall göras till föremål för gemensam omröstning. I hvarje fall kunde de icke afse bestämmelser, hvilka tydligen äro af sådan beskaffenhet, att efter hela vårt statsskicks skaplynne en förändring af dem måste kräfva båda kamrarnas sammanstämmande beslut. Utskottets berörda memorial blef ock af båda kamrarna lagdt till handlingarna, af Andra Kammaren likväl »utan gillande» af utskottets motivering. (Första Kammarens protokoll III: *37*, 21 och Andra Kammarens protokoll IV: *47*, 1.)

En liknande uppfattning uttalas äfven af en känd grundlagstolkare*), som på tal i hvad mån bestämmelserna i brännvinstillverkningsförordningen kunna blifva föremål för gemensam omröstning yttrar, att så vore fallet endast med det, som rörde skatten och sättet för dennas utgörande eller följaktligen hvad som innehölles i förordningens Art. II om brännvins beskattning och uppläggande på nederlag. Däremot kunde,

*) H. L. Rydin — Svenska Riksdagen — senare delen sid. 342.

enligt samma källa, icke göras till föremål för dylik omröstning föreskrifterna i Art. I om rättighet till brännvinstillverkning och tiden för dess utöfning, ej heller bestämmelserna om destillering och rening, om tillsyn vid tillverkning och destillering, om ansvar för öfverträdelse eller föreskrifterna i afseende på verkställighet. Dessa föreskrifter vore nämligen antingen af ekonomisk eller administrativ natur, i hvilket fall Konungen ensam ägde att däröfver bestämma, eller ock af civil- eller kriminallags natur och sålunda föremål för Konungens och Riksdagens gemensamma lagstiftning, samt borde alltså förfalla, då kamrarna om dem stannade i olika meningar. Enligt denne författares mening skulle följaktligen, såvidt angår nu ifrågavarande paragrafer, gemensam omröstning kunna äga rum rörande § 11, men icke beträffande §§ 3, 4, 6, 7, 8 och 25 i förordningen.

Utskottet tillåter sig vidare erinra, att, då fråga varit om ändring af reglementariska föreskrifter, där sådana *ostridigt* förelegat, den grundsats städse häfdats, att dylika bestämmelser icke kunna blifva föremål för gemensam omröstning; och har utskottet ansett lämpligt att här nedan lämna en kortfattad redogörelse för några dylika fall.

I anledning af väckta motioner hade 1869 års Riksdags bevillningsutskott i sitt betänkande n:o 9 hemställt om vissa ändringar af §§ 19 och 20 i brännvinstillverkningsförordningen i syfte, att tillverkare skulle äga att med posten insända brännvinstillverkningsafgiften. Sedan denna utskottets hemställan af Första Kammaren afslagits och af Andra Kammaren återförvisats, yttrade utskottet i sitt memorial n:o 11, bland annat, att, då Första Kammaren afslagit utskottets hemställan och frågan således måste anses hafva förfallit, utskottet funne någon åtgärd i anledning af nämnda återremiss icke kunna af utskottet företagas. Denna utskottets anmälan lades af båda kamrarna till handlingarna. (Första Kammarens protokoll II: 476 och Andra Kammarens protokoll III: 158.)

1880 års Riksdags bevillningsutskott hade i anledning af därom väckt motion i sitt betänkande n:o 12 punkten 14:o) hemställt om ändring af § 70 mom. 1 i då gällande bevillningsstadga i syfte att förkorta tiden för anförande af besvär öfver pröfningskommittés beslut. Utskottets hemställan i denna punkt bifölls med viss förändring af Första Kammaren, men afslogs af Andra Kammaren. I sitt memorial n:o 17 anmälde i anledning häraf bevillningsutskottet, att vid sådant förhållande frågan enligt utskottets mening förfallit, hvilken anmälan af båda kamrarna lades till handlingarna. (Första Kammarens protokoll III: *38*, 31 och Andra Kammarens protokoll V: *54*, 27.)

Vid 1893 års riksdag väcktes af herr A. P. Danielson motion om ändring af gällande bevillningsförordnings rubrik äfvensom af § 1 i förordningen, men hemställde bevillningsutskottet i punkten 3:o) af sitt betänkande n:o 18, att herr Danielsons motion icke måtte af Riksdagen bifallas. Första Kammaren afslog sedermera motionen, hvilken emellertid af Andra Kammaren bifölls. I anledning häraf yttrade bevillningsutskottet i sitt memorial n:o 23 punkten 2:o), att, då motionen icke kunde anses angå vare sig grunderna för fastighetsbevillningen, sättet för deras tillämpning eller fastighetsbevillningens fördelning till utgörande, utan allenast afsåge en närmare förklaring af hvad med den då utgående fastighetsbevillningen vore att förstå utan att denna förklaring skulle medföra någon som helst rubbning eller förändring i nyssnämnda afseenden, utskottet funne de i motionen berörda frågor icke grundlagsenligen kunna göras till föremål för gemensam omröstning utan vara att anse såsom förfallna. Utskottets nämnda anmälan blef af båda kamrarna lagd till handlingarna. (Första Kammarens protokoll III: *34*, 2 och Andra Kammarens protokoll IV: *39*, 5.)

I anledning af väckt motion hemställde 1894 års Riksdags bevillningsutskott i punkten 1:o) af sitt betänkande n:o 6 om sådan ändring af §§ 51, 54 och 65 mom. 1 i då gällande bevillningsförordning, att *dels* tiden för anförande af besvär öfver taxeringsnämnds beslut förkortades, *dels* tillfälle bereddes ledamöterna i pröfningsnämnden att före nämndens sammanträde erhålla kännedom om de hos sagda myndighet anförda besvär, *dels ock* kostnaden härför skulle bestridas af den i sistnämnda paragraf omförmälda s. k. bevillningsprocenten. Utskottets hemställan bifölls af Första Kammaren, hvaremot Andra Kammaren afslog densamma. Då utskottet ansåg dessa kamrarnas olika beslut icke kunna sammanjämkas och frågan icke heller enligt utskottets åsikt vore af beskaffenhet att böra genom gemensam omröstning afgöras, anmälde utskottet i sitt memorial n:o 13, att frågan förfallit; och blef detta memorial af kamrarna lagdt till handlingarna. (Första Kammarens protokoll II: *24*, 9 och Andra Kammarens protokoll III: *31*, 3.)

Med stöd af hvad här ofvan blifvit uttaladt har utskottet vid granskning af de särskilda paragrafer, hvarom nu är fråga, funnit sig icke kunna föreslå, att §§ 3, 4, 6, 7 och 8, hvilka samtliga innefattas i förordningens Art. I om rättighet till brännvins tillverkning och destillering, äfvensom § 25, som innehålles i Art. IV om ansvar för öfverträdelse af förordningens föreskrifter, komma under sådan omröstning, som omförmäles i § 65 riksdagsordningen. Särskildt med afseende på

bestämmelserna i § 3 tillåter sig utskottet erinra, att 1887 års Riksdags bevillningsutskott (mem. n:o 15) ansåg frågan om förbud mot användning af majs, ris och vissa andra råämnen vid brännvinstillverkning hafva förfallit, då kamrarna härom fattat stridiga beslut. Denna utskottets uppfattning godkändes ock af båda kamrarna, som beslöto, att memorialet skulle läggas till handlingarna. (Första Kammarens protokoll II: *24*, 1 och Andra Kammarens protokoll II: *29*, 34.)

Beträffande åter § 11 i förordningen, hvilken paragraf innehåller bestämmelser dels om brännvins beskattning, dels ock om sättet för inbetalandet af vissa särskilda tillverkningsafgifter, torde dessa föreskrifter, som afse en bevillning, vara af beskaffenhet att böra göras till föremål för gemensam omröstning.

På grund af hvad här ofvan blifvit anfördt, får utskottet

a) för afgörande af frågan om ändring af § 11 i brännvinstillverkningsförordningen föreslå följande voteringsproposition:

»Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att Kungl. Maj:ts proposition, n:o 22, såvidt densamma afser ändring af § 11 i förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887, icke måtte af Riksdagen bifallas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren beslutit, att § 11 i förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887 skall hafva följande förändrade lydelse:

1. Har tillverkningen icke uppgått till 8,000 liter beskattningsbart brännvin för hela den tid tillverkningsrätten gällt, då skall förutom stadgad skatt erläggas en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade litertalet understiger nämnda belopp; och likaledes skall, i händelse tillverkningen ej uppgått till 500 liter i medeltal för hvarje tillverkningsdygn, utgå en afgift af 10 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade brännvinet understiger ett efter en medeltillverkning af

500 liter beräknadt tillverkningsbelopp. Dessa afgifter skola dock ej utgå, då tillverkningsrättens upphörande grundar sig på anmälan efter olyckshändelse, hvarom i § 6 sägs, eller Kungl. Maj:ts därom meddelade föreskrift; och ankomme på Kungl. Maj:ts pröfning, huruvida eller i hvad mån befrielse från desamma må medgifvas, då brännvinet erhålles såsom biprodukt vid annan tillverkning.

2. Har tillverkningen vid ett och samma bränneri under tiden från den 1 oktober till den 1 därpå följande maj öfverstigit 600,000 liter beskattningsbart brännvin eller under tiden från den 1 maj till den 1 oktober öfverstigit 435,000 liter, då skall förutom stadgad skatt erläggas en afgift af 5 öre för hvarje liter, hvarmed det tillverkade litertalet öfverstiger i förra fallet 600,000 liter och i det senare 435,000 liter.

3. De enligt mom. 1 och 2 utgående särskilda afgifter skall tillverkaren inom fjorton dagar efter tillverkningsrättens upphörande inbetala till landtränteriet. Sker det ej, låte Kungl. Maj:ts Befallningshafvande ofördröjligen utmäta afgifterna; och skall emellertid det vid bränneriet tillverkade och vid tillverkningstidens slut under offentlig vård kvarvarande brännvinet utgöra pant för afgifterna.

4. För brännvin, tillverkadt vid bränneri under tid, då jämlikt anmälan enligt § 4 mom. 2 majs eller utländsk potatis där användes för brännvinstillverkning, skall tillverkaren påföras en särskild afgift af 5 öre för hvarje liter. Denna afgift inbetalas förskottsvis i landtränteriet, dock hvarje gång icke för mindre än 10,000 liter; för mycket erlagd afgift restitueras efter tillverkningsrättens upphörande på därom af tillverkaren gjord framställning.»

Utskottet, som här ofvan lämnat en fullständig redogörelse för de skäl, på grund af hvilka utskottet funnit sig icke kunna föreslå, att §§ 3, 4, 6, 7, 8 och 25 i brännvinstillverkningsförordningen komma under gemensam omröstning, anser dock, med hänsyn till det samband, hvari nämnda paragrafer blifvit satta såväl med Kungl. Maj:ts proposition om tullfrihet för omalen majs som ock med de föreslagna ändringarna af § 11 i förordningen, att antagandet eller förkastandet af ofvannämnda paragrafer 3, 4, 6, 7, 8 och 25 i förordningen lämpligen bör göras beroende af utgången af den omröstning om § 11, som, på sätt ofvan synes, utskottet funnit sig böra föreslå.

Vid sådant förhållande får utskottet, med stöd af bestämmelserna i § 63 riksdagsordningen, enligt hvilka det åligger utskottet att såvidt möjligt söka att kamrarnas olika meningar sammanjämka, hemställa,

för den händelse omröstningen beträffande § 11 i brännvinstillverkningsförordningen kommer att utfalla i enlighet med ja-propositionen,

b) att Andra Kammaren ville, med frånträdande af sitt beslut beträffande §§ 3, 4, 6, 7, 8 och 25 i förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887, biträda det beslut, Första Kammaren härutinnan fattat, eller att Kungl. Maj:ts förevarande proposition n:o 22, såvidt densamma afser ändring af nämnda paragrafer, icke måtte af Riksdagen bifallas.

För den händelse åter att samma omröstning kommer att utfalla i enlighet med nej-propositionen, hemställer utskottet,

c) att Första Kammaren ville, med frånträdande af sitt beslut beträffande §§ 3, 4, 6, 7, 8 och 25 i förordningen angående villkoren för tillverkning af brännvin den 13 juli 1887, biträda det beslut, Andra Kammaren härutinnan fattat, eller att nämnda paragrafer skola erhålla den förändrade lydelse, som i ifrågavarande proposition n:o 22 blifvit af Kungl. Maj:t föreslagen.

2:o.

I punkten 2:o) af betänkandet n:o 26 hade utskottet hemställt, att, vid bifall till hvad utskottet under 1:o) hemställt, Kungl. Maj:ts förslag angående tiden för tillämpningen af dels bestämmelserna angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål, dels ock öfriga föreslagna ändringar af §§ 3, 4, 6, 7, 8, 11 och 25 i brännvinstillverkningsförordningen måtte anses hafva förfallit.

Jämväl beträffande denna del af utskottets hemställan hafva, såsom redan anmärkts, kamrarna stannat i olika beslut, i det att densamma af Första Kammaren bifallits, hvaremot Andra Kammaren, med afslag å utskottets hemställan, bifallit ofvan omförmälda reservation, i hvars punkt 2:o) yrkats, att, därest Riksdagen beslöte, att §§ 3, 4, 6, 7, 8, 11 och 25 i förordningen angående villkoren för tillverkning af

brännvin den 13 juli 1887 skulle erhålla den förändrade lydelse, som i Kungl. Maj:ts proposition n:o 22 blifvit af Kungl. Maj:t föreslagen, Riksdagen tillika måtte besluta,

att bestämmelserna angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål skola träda i kraft från och med dag, som, efter det Riksdagen fattat beslut om upphäfvande af majstullen, af Kungl. Maj:t kungöres, samt

att öfriga bestämmelser skola träda i kraft den 1 oktober 1903.

Under hänvisning till hvad förut blifvit anfördt hemställer utskottet, för den händelse den under 1:o) i detta memorial omförmälda omröstningen beträffande § 11 i brännvinstillverkningsförordningen utfaller i enlighet med ja-propositionen och under förutsättning därjämte af bifall till utskottets hemställan under 1:o b) här ofvan,

att Andra Kammaren ville, med frånträdande af sitt beslut rörande punkten 2:o) af bevillningsutskottets betänkande n:o 26 biträda Första Kammarens härutinnan fattade beslut, eller att Kungl. Maj:ts förslag angående tiden för tillämpningen af dels bestämmelserna angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål, dels ock öfriga föreslagna ändringar af §§ 3, 4, 6, 7, 8, 11 och 25 i brännvinstillverkningsförordningen måtte anses hafva förfallit.

För den händelse åter att samma omröstning utfaller i enlighet med nej-propositionen och under förutsättning därjämte af bifall till utskottets hemställan under 1:o c) här ofvan, hemställer utskottet,

att Första Kammaren ville, med frånträdande af sitt beslut rörande punkten 2:o) af bevillningsutskottets betänkande n:o 26, biträda Andra Kammarens härutinnan fattade beslut, eller att bestämmelserna angående särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, samt angående användningen af malen spannmål skola träda i kraft från och med dag, som, efter det Riksdagen

fattat beslut om upphäfvande af majstullen, af Kungl. Maj:t kungöres, samt att öfriga bestämmelser skola träda i kraft den 1 oktober 1903.

3:o.

I punkten 3:o) af betänkandet n:o 26 hade utskottet hemställt, att herr Jönssons ofvan omförmälda motion angående förhöjd skatt å brännvin, tillverkadt af stärkelse efter utländsk potatis och majs m. fl. ämnen måtte anses besvarad genom hvad utskottet i punkten 1:o) af samma betänkande hemställt.

Äfven i afseende å denna del af utskottets hemställan hafva, enligt hvad ofvan anmärkts, kamrarna fattat olika beslut, i det att densamma af Första Kammaren bifallits, hvaremot Andra Kammaren, med afslag å utskottets hemställan, bifallit ofvan omförmälda reservation, i hvars punkt 3:o) yrkats, att Riksdagen, i anledning af herr Jönssons ifrågavarande motion, ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning i de af motionären angifna afseenden samt, så fort ske kan, till Riksdagen inkomma med det förslag, hvartill en dylik utredning må föranleda.

Då sammanjämkning af sist omförmälda skiljaktiga beslut synes utskottet icke kunna äga rum och frågan icke heller kan blifva föremål för gemensam omröstning, har frågan enligt utskottets åsikt förfallit; hvilket utskottet härmed får för Riksdagen

anmäla.

Stockholm den 21 april 1903.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Herr *Lithander* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i den slutliga behandlingen af detta ärende inom utskottet.

Stockholm, K. B. Boströms Boktryckeri, 1903.